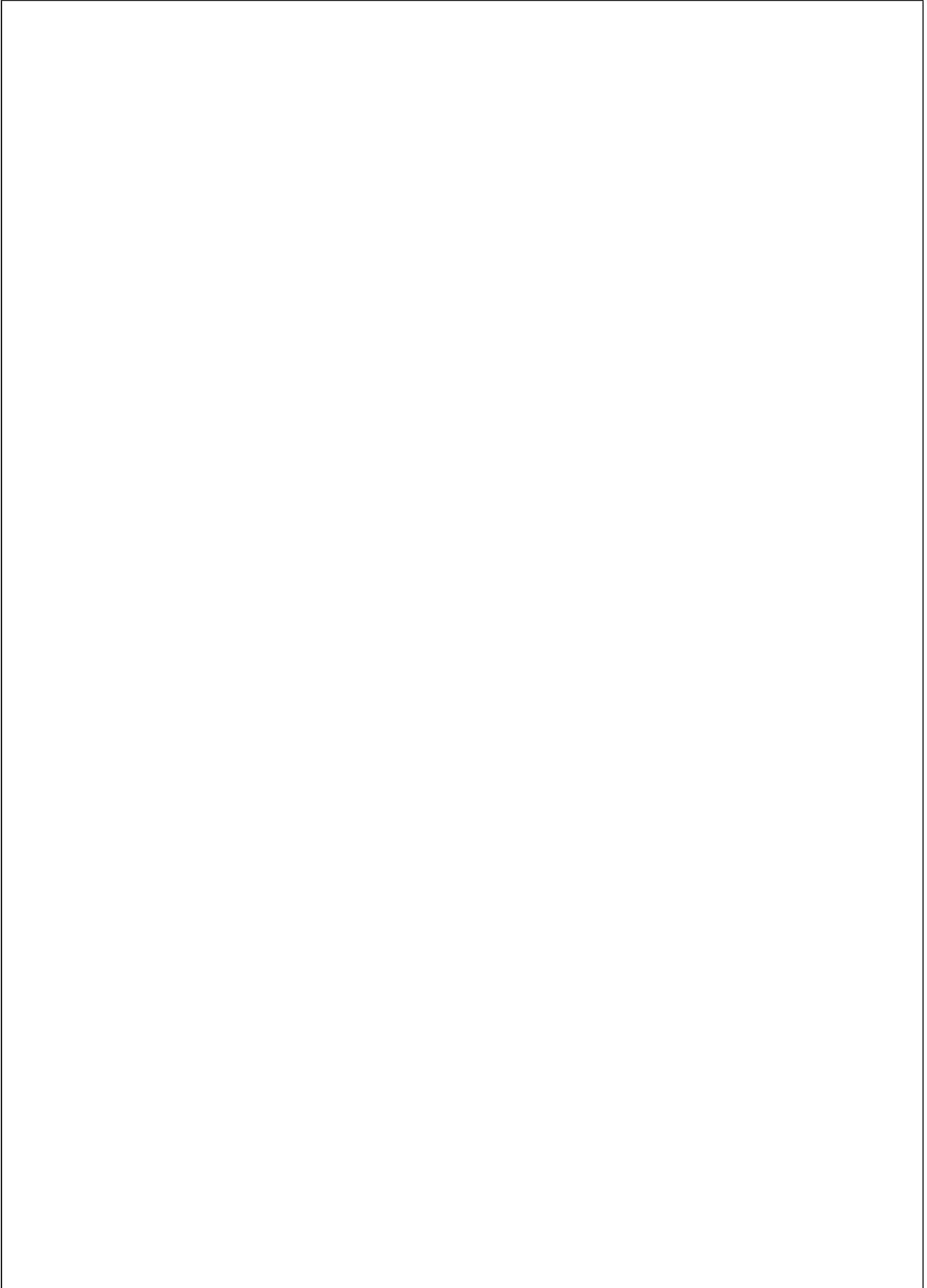

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/186559,Renata-Lesiakowska-Co-Niemcy-wiedza-o-realiach-II-wojny-swiatowej-w-Polsce.html>
28.02.2026, 02:41

Renata Lesiakowska: Co Niemcy wiedzą o realiach II wojny światowej w Polsce?

II wojna światowa, jedno z najbardziej traumatycznych przeżyć w dziejach społeczeństw europejskich, została opisana w licznych opracowaniach naukowych i popularnonaukowych, stała się także inspiracją kilku pokoleń twórców. W ostatnich dekadach można zaobserwować wzrost zainteresowania tematyką wojenną, która stała się częścią kultury popularnej.

13.06.2023

Jest rzeczą naturalną i niemożliwą do uniknięcia, że obrazy tego wielkiego konfliktu przechowywane w pamięci historycznej poszczególnych społeczeństw różnią się od siebie. Geopolityczne i gospodarcze skutki II wojny światowej są jednak nadal odczuwalne, a temat pozostaje obecny w dyskursie politycznym, dlatego warto zadać pytanie, jaką wiedzę o wojennej rzeczywistości w Polsce ma niemiecka opinia publiczna. Niemcy były przecież państwem – agresorem, jednym z dwóch okupantów ziem polskich i to właśnie od ich działań w dużej mierze zależały warunki, w jakich żyli Polacy, Żydzi i inne mniejszości w pokonanej Polsce.

Pojedyncze prace

Przeszukując niemieckie biblioteki uniwersyteckie czy bazy publikacji naukowych, takie jak Google Scholar.de, Base, Niemiecka Biblioteka Cyfrowa, odnalazłam niewiele – w porównaniu z polskimi czy nawet anglojęzycznymi – niemieckojęzycznych publikacji naukowych dotyczących terroru okupacyjnego wobec Polaków; częściowo są to zresztą tłumaczenia prac polskich. Niekiedy można nawet odnieść wrażenie zachwiania proporcji, koncentrowania się na źródłach lub wydarzeniach niereprezentatywnych dla całości obrazu. Jeśli chodzi o niemieckich autorów w pierwszej z wymienionych wyszukiwarek po wpisaniu po niemiecku hasła *Polska w czasie II wojny światowej/ II wojna światowa w Polsce* na pierwszych pięciu stronach wyszukiwania znajdują się odnośniki do prac dotyczących stosunku Watykanu do Polski w czasie II wojny światowej, ziem znajdujących się pod okupacją sowiecką, formacji *Volksdeutscher Selbstschutz*, żydowskiego ruchu oporu, obrazu II wojny światowej w kulturze polskiej u schyłku PRL, nota bene propagandowych fotografii Wehrmachtu jako źródeł do badania dziejów Polski 1939-1945, polskich wystaw historycznych dotyczących II wojny światowej.

Z kolei w jednej z największych przeglądarek literatury naukowej, jaką jest prowadzona przez bibliotekę Uniwersytetu w Bielefeld przeglądarka Base (biblioteka jest zrzeszona w ORCID) po wpisaniu tych samych słów kluczowych na pierwszych stronach wyszukiwania dominują prace poświęcone upamiętnianiu II wojny światowej. Natomiast jeśli chodzi o publikacje, które w bardziej przekrojowy sposób przedstawiają okupacyjną rzeczywistość, można wskazać dwa krótkie artykuły. Są to: praca Waltera Grode, *Deutsche "Euthanasie"-Politik in Polen während des Zweiten Weltkriegs/ Niemiecka polityka „eutanzji” w Polsce w czasie II wojny światowej*, zamieszczona w piśmie *Psychologie und Gesellschaftskritik* w 2016 r. (nr 2), oraz tekst Georga Hansena, *Schulpolitik im besetzten Polen 1939 - 1945*, zamieszczony w piśmie *Bildungsforschung* w 2006 r. (nr 3). W Niemieckiej Bibliotece Cyfrowej na analogicznej zasadzie można odnaleźć propagandowe pisma niemieckie z okresu II wojny światowej, albumowe

zdjęcia żołnierzy Wehrmachtu, fotografie pieniędzy będących w obiegu na ziemiach polskich oraz publikacje dotyczące Polski po zakończeniu wojny, a także wspomniany artykuł dotyczący „eutanazji”. Dopiero wpisując nazwy konkretnych miejscowości znalazłam obszerniejszą, ciekawą publikację niemiecką, jaką jest wydana już w 1945 r. książka *Die Hölle von Maidanek – Piekło Majdanka*. Ukazała się ona w miejscowości Singen w południowej Badenii, dwa tygodnie po jej zajęciu przez armię francuską.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Artykuł